

REFERAT Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde d. 10-03-2026

Mødedato Tirsdag d. 10. marts 2026 kl. 12:00

Mødested Mødelokale 3141

Mødedeltagere Bo Libergren, V, Mette Bossen Linnet, V, Kim Lund, DD, Poul Erik Jensen, A

Indholdsfortegnelse

Kommissorium for ”Det særlige rådgivende udvalg fordansk-tysk samarbejde” #.....	3
Drøftelse af forventninger og ønsker til arbejdet i udvalget #.....	5
Introduktion til det dansk-tyske samarbejde #.....	7
Drøftelse af igangsætning af strategi for det dansk-tyske samarbejde #.....	9
Drøftelse af arbejdet med Interreg 7A Deutschland-Danmark #.....	11
Orientering vedrørende arbejdet med dansk-tysk kulturfestival #.....	13
Godkendelse af mødeplan for 2026 #.....	14
Eventuelt.....	15
Underskriftsside.....	16

Punkt 1: Kommissorium for ”Det særlige rådgivende udvalg fordansk-tysk samarbejde” #

26/5930

Resumé

I forbindelse med konstitueringen efter valget den 18. november 2025 blev det aftalt, at der skulle nedsættes et særligt rådgivende udvalg efter den kommunale styrelseslov § 17, stk. 4, jf. regionslovens § 13, for det dansk-tyske samarbejde.

Regionsrådet tiltrådte på mødet den 26. januar 2026 nedsættelse af udvalget.

Sagsfremstilling

Medlemmer

Udvalget består af fire medlemmer. Formand og næstformand for Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse og regionsrådsformanden er medlemmer af udvalget. Regionsrådet vælger blandt regionsrådsmedlemmerne det fjerde medlem af udvalget. Formanden for udvalget er regionens særlige repræsentant for det dansk-tyske udvalg.

På regionsrådsmødet den 26. januar 2026 blev Mette Bossen Linnet valgt som formand. De øvrige medlemmer er Bo Libergren, Poul Erik Jensen og Kim Lund.

Kommissorium

Udvalget har følgende kommissorium:

Formål

Udvalget har til opgave at rådgive Regionsrådet om det dansk-tyske samarbejde og udviklingen heraf inden for alle regionens arbejdsområder, herunder om det fremadrettede strategiske arbejde, udviklingen af konkrete samarbejder, det kommende Interreg 7A-program samt dialogen med tyske og danske partnere. Endelig skal udvalget følge den almindelige udvikling i dansk-tyske forhold.

Kompetence

Udvalget har ingen selvstændig kompetence og er alene rådgivende i forhold til Regionsrådet.

Møder

Udvalget afholder 2-4 møder om året og afrapporterer en gang om året over for regionsrådet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde den 10-03-2026

Til orientering.

Punkt 2: Drøftelse af forventninger og ønsker til arbejdet i udvalget #

26/5930

Resumé

Det foreslås, at udvalget, på baggrund af sit kommissorium og budgetaftale for 2026, drøfter forventninger og ønsker til arbejdet samt hvordan møder og anden aktivitet bedst gennemføres.

Sagsfremstilling

Udvalget drøfter forventninger og ønsker til arbejdet, herunder til temadrøftelser, særlige temaer eller emner og møder med eksterne samarbejdspartner m.v.

Det fremgår bl.a. af udvalgets kommissorium, at udvalget har til opgave at rådgive Regionsrådet om det dansk-tyske samarbejde og udviklingen heraf inden for alle regionens arbejdsområder, herunder om det fremadrettede strategiske arbejde, udviklingen af konkrete samarbejder, det kommende Interreg 7A-program samt dialogen med tyske og danske partnere. Endelig skal udvalget følge den almindelige udvikling i dansk-tyske forhold.

Det fremgår også, at udvalget rådgiver regionsrådet. Det følger heraf, at der ikke vil blive forelagt beslutningsforslag for udvalget. Endelig fremgår det, at udvalget en gang om året skal aflægge rapport om sit arbejde til regionsrådet.

Det fremgår af budget 2026, at Regionsrådet har en forventning om, at der på udvalgte områder sker en udvikling i Region Syddanmarks dansk-tyske samarbejde. Det forventes, at udvalget løbende vil drøfte disse områder og på denne måde påtager sig en politisk koordinerede opgave på regionsrådets vegne. De aktuelle områder er bl.a.:

- Ny strategi for Region Syddanmarks dansk-tyske samarbejde.
- Forberedelse af nyt dansk-tysk Interreg-program.
- Afdækning af muligheder for at skabe en dansk-tysk kulturfestival.

Der forventes afholdt fire ordinære møder, af op til to timers varighed i udvalget i 2026, som udgangspunkt i regionshuset. Hvis det ønskes, kan et eller flere møder arrangeres andre steder, eller der kan inviteres eksterne oplægsholdere til at belyse udvalgte emner.

På næste udvalgsmøde forelægges forslag til årshjul 2026, hvor udvalgets ønsker og forventninger til temadrøftelser og møder med eksterne samarbejdspartner er indarbejdet.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget drøfter forventninger og ønsker til arbejdet, herunder forslag til møder med samarbejdspartnere og temadrøftelser.

Beslutning i Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde den 10-03-2026

Udvalget drøftede forventninger og ønsker til arbejdet, herunder forslag til møder med samarbejdspartnere og temadrøftelser. De faldne bemærkninger indgår i det videre arbejde.

Punkt 3: Introduktion til det dansk-tyske samarbejde

26/6770

Resumé

Administrationen giver en introduktion til det dansk-tyske samarbejde.

Sagsfremstilling

På mødet vil administrationen give en kort introduktion til det dansk-tyske samarbejde.

I den endelige aftale om sundhedsreform 2024 blev det præciseret, at regionerne kan deltage i grænseoverskridende samarbejde, og at Interreg-programmerne fortsat vil være regionalt forankrede. Region Syddanmark har (sammen med Region Østdanmark) en særlig hjemmel til at medvirke i landegrænseoverskridende kultursamarbejde.

Hermed har Region Syddanmark et stærkt mandat til at forsætte samarbejdet på tværs af den dansk-tyske grænse. Samarbejdet kan dog ikke fortsætte uforandret, fordi porteføljen indenfor det regionale udviklingsområde er blevet snævrere end før.

Region Syddanmark kan på egen hånd samarbejde internationalt på de områder, hvor man har en hjemmel til at virke på dansk grund. Det vil udover sundhedsområdet og det specialiserede socialområdet sige jordforurening, råstofindvinding, uddannelsesområdet og mobilitet.

Hertil kommer at Region Syddanmark kan deltage i brede grænseoverskridende samarbejder på andre områder, hvis der i disse samarbejder også indgår emner, som Region Syddanmark har hjemmel til. Og hvis der samtidig indgår danske samarbejdspartnere, der har hjemmel til at arbejde med de emner, som Region Syddanmark ikke har hjemmel til.

Region Syddanmarks dansk-tyske arbejde har gennem længere tid været koncentreret i tre samarbejder, der hver har sin egen geografi og tematiske fokus:

- Region Sønderjylland-Schleswig (RSS) organiserer det helt grænsenære samarbejde. Fokus i dette samarbejde er nedbrydning af grænsebarrierer og understøttelse af pendling og kultursamarbejde.
- Region Syddanmark har siden sin oprettelse haft samarbejde med delstaten Slesvig-Holsten, hvor geografien er hele regionen og hele delstaten. Det tematiske fokus i samarbejdet har været skiftende. Aktuelt er det mest konkrete arbejde for at forbedre togdriften mellem Aarhus og Hamborg. På opfordring fra delstaten deltager Region Syddanmark herudover i Dialogforum Norden og MKN (Mindretals Kompetence Netværk).
- Region Syddanmark er programpartner i Interreg 6A Deutschland-Danmark. Over tid har der været forskellige geografiske konstellationer i dette EU-finansierede dansk-tyske samarbejde. Siden 2014 har hele grænseregionen (også Femernbælt) deltaget i et fælles program. Det har konkret betydet, at Region Sjælland har været programpartner på linje med Region Syddanmark. Der arbejdes aktuelt hen mod et fornyet Interreg-program i perioden 2028-2034.

I både Region Sønderjylland-Schleswig og Interreg samarbejder Region Syddanmark direkte med mindretallenes organisationer. Det vil sige Bund Deutscher Nordschleswiger (det tyske mindretal i Danmark) og Sydslesvigsk Forening (det danske mindretal i Tyskland). Senest er der i 2025 blevet oprettet et kontaktråd mellem Region Syddanmark og Bund Deutscher Nordschleswiger (BDN).

Der er vedlagt et faktaark (bilag 1) der nærmere beskriver det dansk-tyske område.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde den 10-03-2026

Til orientering.

Bilag

Faktaark - dansk-tysk samarbejde.pdf

Punkt 4: Drøftelse af igangsætning af strategi for det dansk-tyske samarbejde #

26/8015

Resumé

Med henblik på drøftelse gives der en orientering om status på arbejdet med strategien for Region Syddanmarks dansk-tyske samarbejde.

Sagsfremstilling

Det fremgår af budgetaftalen for 2026, at Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse skal forelægge et forslag til en strategi for dansk-tysk samarbejde for det nye regionsråd. Strategien skal danne rammen for og prioriteringen af regionens dansk-tyske samarbejde i indeværende valgperiode.

Der er udarbejdet et kommissorium for strategien, som Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse på mødet den 26. februar 2026 anbefalede Regionsrådet at godkende på regionsrådsmødet den 23. marts 2026. Kommissoriet er vedlagt som bilag.

Det følger af kommissoriet, at den særlige repræsentant for det dansk-tyske samarbejde og Det rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde skal spille en væsentlig rolle i arbejdet med strategien.

Processen for arbejdet med strategien består af tre faser, som tidsmæssigt overlapper hinanden:

- Introduktion til arbejdet med dansk-tysk samarbejde.
- Dialog med samarbejdspartnere.
- Udarbejdelse af forslag til strategien.

Som en del af introduktionsfasen drøfter Det særlige, rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde det regionale politiske handlerum og hvad der kendetegner det dansk-tyske område, herunder hvilke udfordringer og muligheder der er, interessentlandskabet, hidtidige erfaringer mv.

Drøftelserne kan bidrage til et første bud på temaer og prioriteringer for den kommende strategi

Administrationen vil på mødet indlede drøftelsen med et kort oplæg.

Indstilling

Det indstilles,

At Det særlige, rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde drøfter sagen.

Beslutning i Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde den 10-03-2026

Udvalget drøftede sagen. De faldne bemærkninger indgår i det videre arbejde.

Bilag

Kommissorium for dansk-tysk strategi 2026

Punkt 5: Drøftelse af arbejdet med Interreg 7A Deutschland-Danmark

26/3598

Resumé

Der orienteres om aktuel status for arbejde med at sikre et nyt dansk-tysk Interreg-program i perioden 2028-2034. Arbejdet sker med udgangspunkt i det holdningspapir, som regionsrådet vedtog den 24. november 2025.

Sagsfremstilling

Siden regionernes oprettelse har Region Syddanmark deltaget som programpartner i dansk-tyske Interreg-programmer. De EU-støttede Interreg-programmer er den væsentligste finansieringskilde til dansk-tyske samarbejdsprojekter, og gennemføres i programperioder, der følger EU's flerårige finansielle rammer. Aktuelt Interreg 6A Deutschland-Danmark, der løber i perioden 2021-2027. Debatten frem mod en ny flerårig finansiell ramme for perioden 2028-2034 har været i gang i længere tid, og i juli 2025 fremlagte Europa-Kommissionen sit forslag.

Den 24. november 2025 vedtog regionsrådet et holdningspapir om Interreg (vedlagt som bilag).

Hovedpunkterne i holdningspapiret er følgende:

- Geografi: Region Syddanmark vil arbejde for, at Interreg Deutschland-Danmark fortsætter i en uændret geografi.
- Økonomi: Region Syddanmark vil arbejde for, at Interreg Deutschland-Danmark tildeles en EU-støtte på mindst samme niveau, pristalsfremskrevet, som i perioden 2021-2027.
- Politikområder: Region Syddanmark vil arbejde for, at det fortsat bliver muligt at understøtte mange af de politikområder, som kendes fra perioden 2021-2027, men samtidig at Interreg Deutschland-Danmark er åben for at bidrage til nye politikområder, herunder den fælles europæiske modstandsdygtighed.
- Afbureaukratisering: Region Syddanmark vil arbejde for, at Interreg Deutschland-Danmark bliver budgetmæssigt agilt og så lidt bureaukratisk for støttemodtagere som muligt.
- Lokal og regional beslutningskraft: Region Syddanmark vil arbejde for, at Interreg Deutschland-Danmark har lokal og regional beslutningskraft, er åben for samarbejde og tilrettelægges dynamisk.

For at fremme synspunkterne i holdningspapiret deltog regionsrådsformand Bo Libergren i møder i Bruxelles den 4. februar 2026. Ved møde i Generaldirektoratet for Regionalpolitik (DG-Regio) fremgik det, at Europa-Kommissionen er positivt indstillet overfor fortsættelse af Interreg-programmerne i de nuværende geografier, og med de kendte styringsmekanismer. Der er foreslået et samlet budget for Interreg, der også vil kunne give en vis pristalsregulering. Sagen drøftes aktuelt med Europa-Parlamentet og Ministerrådet.

Proces:

Interreg-støtte formidles fra EU gennem nationalstaterne, i dette tilfælde Danmark og Tyskland, til en programregion. I det nuværende program er der to danske og ni tyske program partnere.

Ligesom ved tidligere programmer bør programpartnerne forberede sig på den tekniske programskrivning i god tid før, der ligger en formel beslutning om at tildele EU-støtte til et Interreg 7A Deutschland-Danmark.

Derfor er der aftalt en proces, hvor først programpartnerne på henholdsvis dansk og tysk side drøfter ønsker til et nyt program. Der holdes møde i Interreg-udvalgets formandskab, og dernæst afholdes en programpartnerkonference. Den tekniske programskrivning forberedes sideløbende af den nuværende Interreg-forvaltning. Det forventes, at der afsættes et budget og nedsættes en arbejdsgruppe til den tekniske programskrivning ved møde i Interreg-udvalget i juni.

Regionsrådet har i budget 2026 afsat 700.000 kr. til arbejde med nyt Interreg-program.

I øjeblikket er sluttidspunktet for programskrivningen ukendt, fordi der endnu ikke er en fælleseuropæisk aftale om budget for perioden 2028-2034.

Indstilling

Det indstilles,

At sagen drøftes.

Beslutning i Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde den 10-03-2026

Udvalget drøftede sagen. De faldne bemærkninger indgår i det videre arbejde.

Bilag

Region Syddanmarks holdningspapir om Interreg 2028-2034.pdf

Punkt 6: Orientering vedrørende arbejdet med dansk-tysk kulturfestival #

25/59251

Resumé

Der gives en orientering om status for arbejdet med undersøgelse af grundlag for etablering af en dansk-tysk kulturfestival.

Sagsfremstilling

Den 9. september 2025 indgik regionsrådet aftale om budget 2026 for Region Syddanmark. Her hæftede aftalepartierne sig ved, at Region Syddanmark med sundhedsaftalen har fået et stærkt mandat til at fortsætte udviklingen af samarbejdet på tværs af den dansk-tyske grænse, også inden for grænseoverskridende kultur.

I forlængelse af dette har aftalepartierne desuden noteret sig, at flere aktører i det dansk-tyske samarbejde har luftet mulighederne for at etablere et dansk-tysk ”folkemøde” (arbejdstitel).

På den baggrund ønskede regionsrådet med budgetaftalen at prioritere 0,5 mio. kr. til at undersøge, om der er grundlag for at skabe en dansk-tysk kulturfestival sammen med andre partnere i grænseregionen. Regionsrådet noterede sig også villige til at drøfte yderligere finansiering, såfremt der viser sig at være et grundlag for at igangsætte en dansk-tysk kulturfestival.

Administrationen er nu i gang med at forberede dette arbejde, og der er i den forbindelse udarbejdet et udkast til kommissorium, som fastlægger processen for undersøgelsen.

Inden kommissoriet politisk behandles har administrationen indledende dialog med

med centrale samarbejdspartnere på begge sider af grænsen. Dialogerne skal bidrage til at afdække interesser og perspektiver og danne grundlag for etablering af en arbejdsgruppe, jf. kommissoriet, som efterfølgende skal arbejde med afklaring af temaer, målgrupper og geografisk rækkevidde samt med eventuelle afprøvning af udvalgte prøvehandlinger.

Administrationen uddyber punktet på mødet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde den 10-03-2026

Til orientering.

Punkt 7: Godkendelse af mødeplan for 2026 #

26/5930

Resumé

Mødeplan for 2026 skal godkendes.

Sagsfremstilling

Der foreslås følgende mødeplan for 2026:

- Tirsdag den 10. marts 2026 kl. 12.00-14.00.
- Tirsdag den 5. maj 2026 kl. 09.30-11.30.
- Fredag den 2. oktober 2026 kl. 09.30-11.30.
- Fredag den 11. december 2026 kl. 09.30-11.30.

Møderne er koordineret med møder i regionsrådet, forretningsudvalget og sundhedsrådene i Region Syddanmark i 2026 m.v.

Indstilling

Det indstilles:

At mødeplanen for 2026 godkendes.

Beslutning i Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde den 10-03-2026

Mødeplanen for 2026 blev godkendt.

Næste møde er tirsdag den 5. maj 2026 kl. 09.30-11.30 i regionshuset.

Punkt 8: Eventuelt

26/5930

Beslutning i Særligt rådgivende udvalg for det dansk-tyske samarbejde den 10-03-2026

Intet.

Punkt 9: Underskriftsside

26/5930